

BUDA-PESTA

6 April. st. v.

18 April. st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a Havas nr.1.

Nr. 14.

Anulu XI.

1875.

Pretiuu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romanii'a 2 galbeni.

G â s c e l e .

— Fabula. —

Cu o prajina mare
Tieranulu găște de vendiare
Mană la tîrgulu celu frumosu,
Dar gășcele mergu reu pe josu. •
Si eln, spre indemnare,
Grabindu la tîrgu, bateă in cîrdulu loru cam tare.
Er unde de folosu
Séu paguba s'atinge,
Nu numai gășcele, chiar omulu inca plange.
Eu nu gasescu de reu tieranulu nici de cum ;
Dar gășcele altfelu vorbiau d'a lui urmare ;
Si 'ntalnindu-se c'unu trecatoru pe drumu,
Strigau in gur'a mare :
— A ! Ce necasu, ce prigonire !
Vedi cum unu tieranoiu
Si-bate jocu de noi,
Si, fara contenire,
De asta nópte elu ne mana dinapoi,
Cu sânge fórte rece.
Lui natareului prin minte nici cà-i trece
Cà noi ne tragemu dreptu din némulu celu maritu,
Ce Capitoliea odata a mantuitu ;
Candu loru spre neuitare,
Romanii multumiti le-au pusu si serbatóre !"
— Si voi totu cu acésta vreti
Acum marire sè aveti ?"
Loru caletorulu dise :

— Stramosii nostri mantuise . . ."

— Cunoscú ; dar despre voi,

Istori'a ce spune ?"

— Nimica ; inse noi . . ."

— Cà numai de fripturi — apoi —
Sunteti si bune.

Lasati pe stramosi in pace :
Cu fapta-i laudatu acelu care o face !"

Acésta fabula s'ar spune mai curatu,
Dar gășcele nu-su de intartatu.

A. Donici.

Unu tigru bengalicu.

— Comedia in unu actu dupa Randolf. —

Persónele :

Pamfilu Forfecariu, proprietariu mare.

Aurelia, soci'a lui.

Adonisu Cretiuulescu, spitieriu.

Marióra, servitóre.

(Scen'a represinta unu salonu. — In stan-
g'a la culis'a prima unu cuptoriu si o mésa ;
la a dóu'a o usia ce conduce in odai'a Aureliei ;
la a trei'a o usia ce conduce afara. — In drépt'a
la culis'a prima o ferésta cu gardine ; la a
dóu'a o usia ce conduce in odai'a lui Forfeca-

Jul

riu; la a trei'a o usia ce conduce in culina. — O usia in fundu, langa ea in drépt'a unu dulapu.)

SCENA I.

Aurelia si Marióra.

(La radicarea cortinei Marióra e ocupata cu arangiarea prin salonu.)

Aurelia. (Vine din odai'a sa.) Unde mi-este barbatulu?

Marióra. Chiar acuma se rade, cà-ci numai câtu s'a scolaru!

Aurelia. La 10 óre! asié de tardiu!

Marióra. Apoi da, candu ambla mai tóta nóptea cá unu strigoiu, in locu sè dórma.

Aurelia. Nu me catraní! Barbatulu meu —

Marióra. Da, barbatulu Dtale ambla ca unu strigoiu prin tóta cas'a, in mana cu spad'a sa gróznica. — Brr! me prindu indata frigurile de frica!

Aurelia. Pecatele mele! Cine ar fi cugetatu, cà Pamfiliu Forfecariu va amblá nóptea ca unu strigoiu prin tóta cas'a, candu toti ómenii gusta din somnulu intineritoriu?!

Marióra. Si ar fi cugetatu, cà stapanulu meu, Pamfiliu Forfecariu va ciulí cu spad'a in mana la usi'a sociéi sale?!

Aurelia. Si apoi?

Marióra. Apoi umbla pe la culina, pe la floraria, cu o vorba pe acolo unde i se dà dóra ocaziune a ciulí, numai in chili'a mea nu. Si candu bate ór'a spaimeloru, candu spiritele necurate esu din cosciugurile loru, ca sè conturbe visurile moritoriloru, atunci se duce de sè culca.

Aurelia. Lucru ne mai pomenitu!

Marióra. (A parte.) De si-ar frange odata piciorulu séu grumadiulu sciu bine cà ar fi pe pace! (Tare.) Nu e de mirare!.. asié a facutu si candu traiá soci'a sa prima.

Aurelia. Intr'adeveru?

Marióra. Asié mi-a povestitu lapterés'a, care nici odata n'a mintitu.

Aurelia. Si mi-ai scí spune, draga Marióra, cà de ce ciulesce la usi'a mea pana colo tardiu?

Marióra. Ací nu trebuie multa spargere de capu!

Aurelia. Dar totu-si —

Marióra. E jalusu ca unu tigru bengalicu!

Aurelia. Sè fia óre cu potintia? . . . Si eu n'am observatu pana acum nimicu?!

Marióra. Nu dieu, cà-ci ai petrecutu aprópe trei luni la matusi'a Dtale, unde nu se dà

ocaziune jalusteí, inse aici in orasiu stă altu-felu tréb'a!

Aurelia. E dreptu! acuma mi-revocu abié in memoria, cà mi-a spusu odata barbatulu meu, cumca prim'a sa socia l'a nefericitu.

Marióra. Asié am auditu si eu!

Aurelia. Ast'a nu intielegu! Cum póte o socia insielá pe barbatulu seu candu i-a juratu credintia adevzata nainte altariului?

Marióra. O intrebare, la carea voiu poté respunde numai dupa ce m'am maritatu odata.

Aurelia. Si apoi cum póte fi cine-va jalusu candu n'are nici cauza dreptu temeiu tare pe care sè si-cladésca patim'a acést'a nesuferibila? . . . Te asiguru Marióra, cà barbatulu meu nu e jalusu, si n'are de ce sè fia.

Marióra. Amaru te insieli, dómna, cugtandu astu-felu, cà-ci de n'ar fi jalusu nu te-ar fi rogatu de mfi de ori sè ti-lasi velulu negru pe facia, candu mergi cu elu la preambulare?

Aurelia. Ba, nu, Marióra! Barbatulu meu e unu mielutiu nevinovatu, mi-doresce binele candu me silescce a portá velulu negru pe facia, cà-ci astu-felu nu mi-se implu ochii de pravu.

Marióra. Nu asié sta tréb'a, draga stapanu! . . . Sè teme fórte, cà ti-voru vedé junii faci'a frumósa, si apoi urméza sfara in tíera.

Aurelia. Ce ti-plesnescce prin capu! . . . Barbatulu meu e asié de bunu, blandu si induratori, încátu n'are parechia! (Se pune pe unu scaunu si incepe a impistrí la unu fesu.)

Marióra. Vai Dómne! carui serafimu impistresci fesulu acest'a?

Aurelia. Barbatului meu, voiescu a lu-su-prinde.

Marióra. Minunatu! Déca a fi sè me maritu si eu odata, cà-ci n'o sè remanu pururea féta mare, atunci grigi'a mea de barbatulu meu, in tóta septeman'a i voiu face vr'o surprindere!

SCEN'A II.

Totu acele si *Forfecariu.*

Forfecariu. (Ese incetu din odai'a sa si ciulesce.) Óre ce sioptescu ele?

Marióra. (Intorcendu-se observa pe Forfecariu si striga.) Aoleu, aoleu!

Aurelia. (Ascunde iute fesulu in laduti'a mesei.) Ah, barbatulu meu!

Forfecariu. (A parte.) La draci! ambele sunt spariate si confuse!

Aurelia. Buna deminéti'a, angerulu vietii mele!

Forfecariu. (Ridiendu, dar fara a-si intórce

privirea sa de la laduti'a mesei.) Buna ti-fia anim'a, puiculiti'a mea! Dar ce ai —

Aurelia. Vai de mine! cã palidu mai esti, par' cã n'ai dormitu tóta nóptea! . . . Ce póte fi de tine, porumbasiule?

Forfecariu. N'avé téma, me simtu de totu bine! (Mergendu la mésa.) Dar spune-mi, te rogu, puiculitia, ce ai ascunsu in laduti'a mesei?

Aurelia. Nimic'a, nu fi asié curiosu!

Forfecariu. (Voiesce sè traga laduti'a afara.) Dar totu-si —

Aurelia. Nu te amestecá in trebile femeiesci, cã-ci ridu si ciórele de tine!

Forfecariu. Curiositatea mi-este unic'a partima, prin urmare trebuie sè sciu ce ai ascunsu?

Aurelia. (Lu-retiene.) Te rogu —

Forfecariu. (Tragându laduti'a.) Vai drace! mi-vine sè ieu lumea in capu, de necasulu celu multu! Si pentru cine ai gatitu fesulu acest'a, respunde puiculitia?

Aurelia. (Spariata.) Apoi . . . apoi . . . pentru tine.

Forfecariu. (Se prinde de capu.) Hm! capu secu, bostanu fara simburi! (Se 'ntórcce cu spatele catra Aurelia.) Bate-me, Aurelia draga, bate-me, cã-ci am meritatu!

Aurelia. Tiranule! tóte lucrurile din ladutia mi le-ai incãlcitu. (Aduce lucrurile din ladutia in rōndu.)

Forfecariu. (A parte.) Dobitoculu de mine! am cugetatu cã mi-va merge asié ca sub socia cea prima, dar crudu m'am insielatu! . . . Ciudatu am mai patitu-o! . . . Intr'o di voiescu sè deschidu armariulu. „Stai!“ strigã fatiarnic'a — „nu deschide, cã-ci e o suprindere pentru tine!“ Eu nu ascultai de ea, ci deschisei armariulu . . . si vai! gasescu portretulu unui capitaniu. Intr'adeveru frumósa suprindere mi-a facutu socia cea d'antãiu! (Catra publicu.) Poftimu! femei moderne sunt aceste?

Aurelia. (Pune laduti'a la locu.) Ce dici, scumpulu meu?

Forfecariu. (Merge la ferésta si privescu afara.) Mfi de draci impelitiati! Acuma-su satulu de impertinentiele pupazei baltiate de peste drumu! De câte-ori privescu afara, totu-de-una lu-vedu fumandu la ferést'a sa, si ast'a mfe nu mi-place de felu. Mance-lu moliele din lumea ast'a, sè nu-lu mai vedu in ochii mei!

Aurelia. La ce privesci cu atât'a dulcétia, angerulu vietii mele? (Merge la elu.)

Forfecariu. La norii frumosi! . . . Dar spune-mi te rogu, puiculitia, cu ce ti-petreci

timpulu pe a casa? . . . e da, cã privesci adeseori la ferésta afara ca sè respiri aeru curatu?

Aurelia. Ba nu, ci ca sè te vedu venindu!

Forfecariu. (A parte.) Dne ajuta! (Tare.) Asié dar n'ai alta tienta?

Aurelia. Nu, dieu, eu!

Forfecariu. E bine! . . . Dar spune-mi te rogu, cã cine e junele acel'a de peste drumu, care n'are sfiéla de mine si fuméza ca unu turcu câtu e din'a?

Aurelia. Unu june!

Forfecariu. (Aréta cu degetulu afara.) Vedi acel'a cu perulu cretiu —

Aurelia. Nici odata n'am vediuu pe junele acest'a pana acuma!

Forfecariu. Intr'adeveru! (A parte.) Sè fia óre cu putintia? (Tare.) Si ce frumosu i mai sta cu perulu cretiu!

Aurelia. Ah, ce vorbesci!

Forfecariu. Nu e cumva vr'unu friseur?

Aurelia. La ce intrebarea acést'a? . . . Nu cumva voiesci si tu sè-ti incretiesci perulu?

Forfecariu. Sante Pantilimóne! dóra n'am nebunitu ca sè facu un'a ca si ast'a! (Maniosu.) Toti dracii iadului! de ce siede dobitoculu acest'a di si nópte la ferésta fumandu ca unu turcu si ocupandu se necontentitu cu cele dóue oluri cu flori? . . . E de nebunitu! nerusinatulu trebuie sè aiba corelatiuni cu —

Marióra. (Incetú catra Aurelia.) Audi, stapan'a mea! acuma te poti saturá de barbatielulu dtale.

Aurelia. Ne miru de ce faci atatu scandalu, candu junele de preste drumu e nevinovalu si candu tote sunt la locurile loru?!

Forfecaria. Brr! ce fioru me cuprinde candu audu vorbe de aceste . . . séu n'ai observatu nici odata, cã a nebunitu hurezulu de peste drumu cu totulu dupa tine?

Aurelia. Hahaha! Ce ti-plesnesce prin capu!

Forfecariu. (Merge la ferésta.) Mance-lu moliele! sè nu-ti fia necasu candu si acuma privesci la noi?

Marióra. (A parte.) Poftimu! si ti-alege barbatu, déca voiesci s'o procopsesci. (Ese in culina.)

Forfecariu. (Totu la ferésta.) Frumosu! Éta-lu cã uda florile, fuméza . . . inchide ferést'a . . . trage perdéu'a stanga la o parte . . . Mfi de draci rosii! de ce nu cea drépta?

Aurelia. Nu te pricepu, barbatielule!

Forfecariu. (Striga) Hah!

Aurelia. Ce te-a lovitú?

Forfecariu. Mfi de tresnete si fulgere!

Acuma mi s'a lamuritu totu lucrulu! (A parte.)
Noroculu meu cà am cetitu romanulu renumi-
tului scrietoriu Spiridonu Cucuvéuca. (Tare.)
Nu e alt'a decátu —

Aurelia. Na, ce-e?

Forfecariu. Declarare de amoru!

Aurelia. Mie?

Forfecariu. Da, tie! Asculta-me! . . . Olu-
rile cu flori insemnéza: „Iubita!“ Ce dici la
ast'a?

Aurelia. Nu me mai catraní!

Forfecariu. Perdú'a stanga insemnéza:
„anim'a mea“, ér tigarea aprinsa: „arde de iu-
bire infocata.“ Tóte la olalta suna astu-felu:
„Iubita! anim'a mea arde de iubire info-
cata.“

Aurelia. Lucru ne mai pomenitu!

Forfecariu. Spune-mi te rogu, merge-i mai
multu la ferésta?

Aurelia. Nu, nu, ferésca-me Ddiu!

Forfecariu. Ah, respunsulu acest'a e bal-
samu alinatoriu pentru ran'a mea!

Aurelia. Crede-me, iubite!

Forfecariu. Ti-credu, ti-credu! (Vine poso-
moritu in faci'a publicului.) Ei, ei! asié-i c'am
patitu-o? Me miru, cà me mai tienu in picióre,
dupa atâte necasuri afurisite! . . . De nu mi-ar
fi in contra soci'a, indata asiu astupá ferést'a
acést'a! Mai consultu e, a me retrage din sgo-
motulu acest'a intr'o strada angusta, unde nu
speredu a vedé omu de omenia, numai ca sè
aiba corpulu meu odata pacea indestulitória.
(Catra Aurelia.) Me ducu acuma la croitoriu,
cà-ci voiescu sè-mi facu nesce haine negre. (Sa-
ruta pe Aurelia in frunte.)

Aurelia. Du-te, dar nu intardiá de felu,
pana atunci mi-facu toalet'a! (Esc.)

SCEN'A III.

Forfecariu, apoi *Marióra.*

Forfecariu. (Merge pana la usia, se gan-
desce pucintelu, apoi ér se rentóree.) Poftimu!
viétia-i ast'a? O! Aurelia, Aurelia, crudu m'am
insielatu in tine! Dar ce? trénc'a-flénc'a si ni-
mic'a in sacu! Me retragu din sgomotulu aces-
t'a intr'o strada angusta, unde dóra numai pu-
pazele si ciórele voru nebuní dupa soci'a mea,
dar nu strimba-lemne de peste drumu. (Ié unu
ghemu de metasa rosia dintr'o cosiarca.) Hm!
nu cumva e invelita metas'a ast'a pe harthía?
Curiositatea mi-este unic'a patima, prin ur-
mare trebue sè vedu, cà e papiru séu ba? —
Aurelia! Aurelia! noroculu teu déca nu e vr'o
epistóla séu poesía de amoru! (Se pune pe unu
scaunu si incepe a desvelí metas'a.) Ce ar platí

déca asiu castigá pe Marióra pe partea mea!
Voiu sè cercu! (Striga.) Marióra! Marióra!

Marióra. M'ai chiamatu, dle?

Forfecariu. Copila inocenta! n'ai voi sè
puni man'a pe o zestre frumosica, pentru asi-
gurarea vietii la betranetie?

Marióra. Cine póte fi dobitoculu acel'a,
care ar dice ba? Si ce e de facutu ca sè câstige
cine-va zestrea?

Forfecariu. Unu lucru fórté usioru! Vedi
pe nerusinatu acel'a de peste drumu? . . . Nu
lu-pierde nici unu minutu din ochii tei, si mi-
da socotéla despre tóta miscarea sa.

Marióra. Inse —

Forfecariu. (Se scóla de pe scaunu.) Taci!
si apoi urmaresce pasii sociei mele, dar baga
sém'a, sè nu te vindi, cà-ci o patiesci reu!

Marióra. Ce va dice —

Forfecariu. Nici unu cuventu! Cugeta nu-
mai la zestre! (Se pune pe scaunu si desvelesce
metas'a mai departe.)

Marióra. (Privindu la Forfecariu.) Sante
Pantilimóne! dar ce l'a lovit?

Forfecariu. (Se scóla, gatandu lucrulu.)
Hah! intr'adeveru e harthía, nu m'am insie-
latu? (Desvelesce harthía si cetesce.) „Frundia
verde de urdica.“ (A parte.) Dne ajuta cà nu e
epistóla!

Marióra. (A parte.) M'asiu multiamí pe ve-
cía de unu astu-felu de barbatu!

Forfecariu. (A parte.) Nu am reesitu acu-
ma, dóra de alta-data! (Tare.) Asié dara copila
inocenta, ocupa ti-loculu si pastréza-lu con-
sciintiosu. (O asiédia pe unu scaunu.)

Marióra. Bine, bine, inse —

Forfecariu. Nu vorbí verdi, uscate. (A par-
te.) Am câstigatu-o! (Esindu catra Marióra.)
Nu uitá de zestre!

SCEN'A IV.

Marióra si *Aurelia.*

Marióra. (Scolandu-se de pe scaunu.) De
ce nu? sè tradezu pe stapan'a mea! Eu? . . .
E bine! dar pentru cine? . . . Pentru dsa? . . .
De asta data ne lasámu! (Merge la usi'a Aure-
liei.) Dna! Dna!

Aurelia. (Vine cu o epistóla in mana.) Ah!
tu esti Marióra! (A parte.) Trebue sè fia, cà-ci
e vorb'a de liniscea casnica!

Marióra. Presupune-ti numai, dna, stapa-
nulu m'a incredintiatu a te spioná!

Aurelia. Intr'adeveru?

Marióra. Si de respata mi-a promis o
zestre frumosica.

Aurelia. Lu-compatimescu! Dar implines-

ce-i dorinti'a, enaréza-i despre tóte ce facu, si speru că ast'a va fi modulu celu mai bunu spre a-lu curá de jalusia. Spune-i tóte, tóte, cu exceptiunea comisiunei ce ti-o incredintiezu a-cuma.

Marióra. Vai!

Aurelia. Ffi pe pace! Du epistól'a acést'a îndata la adres'a sa, adeca la junele de peste drumu.

Marióra. Inse —

Aurelia. Asculta, — grabesce si rentór-na iute!

Marióra. (A parte esindu) Curiosu! Dar cumca dlu nu va scí de comisiunea acést'a nímica, eu garantezu. Cum si asiú poté spune lucruri de acést'a calitate unui jalusu nebunu!

SCEN'A V.

Aurelia.

Brr! ce floru me cuprinde! Despre partea mea a potutu junele fumá, trage perdelele la o parte si a mutá olurile cu flori câtu i-ar fi placutu, cà-ci nu-i portámu de grigia, si nu-i trãmiteam epistóla. Dar ce voiú fi facéndu alt'a déca barbatulu meu i urmaresce totu pasiulu temendu-se, cà are corelatiuni cu mine?!... O! asta e o pacoste pe capulu meu!... Inse sperezu, cà epistól'a mea va face efectú bunu si eu me voiú odihní odata dupa atâtea încordári!

SCEN'A VI.

Aurelia si Marióra.

Marióra. (Vine iute pe usi'a din fundu.) Dna! vine, crede-me. vine!

Aurelia. Cine?

Marióra. Cum me poti si întrebá candu scfi bine, cà e vorb'a numai despre junele cu perulu cretiu?

Aurelia. Dne ajuta si ffi cu elu!

Marióra. Tóte-su bune, numai de n'ar fi eschiamatu la cetirea epistólei astu-felu: „O! cine mi-ar respandí lumina in întunecimea acést'a, cine mi-ar spune cu positivitate: cà ce are de însemnatu comedi'a ast'a?!“

Aurelia. Comedia!

Marióra. Liniscesce-te dna, n'a priceputu tient'a dtale!

Aurelia. Nu tragu la indoiéla! dar déca vine spune-i, cà nu-su a casa, si n'am a-i dá nici o deslucire! (Merge in chili'a sa.)

SCEN'A VII.

Marióra si Cretiuulescu.

Cretiuulescu. (Pe pragulu usiei din fundu.)

In numele tatalui, alu fiului si alu santului spiritu! (Zarindu pe Marióra.) Ea este! (Intra pe scena; catra Marióra.) Dóra te conturbu...

Marióra. Acum nu...

Cretiuulescu. Gracia Domnului!... Copila frumósa, én sè te întrebu ce-va?

Marióra. Placa!

Cretiuulescu. M'ai însciintiatu la stapan'a ta?

Marióra. Da, inse stapan'a a respunsu, cà nu este a casa!

Cretiuulescu. Ce audu? E bine, voiú acceptá-o pana ce se va rentórce.

Marióra. E cu putintia?

Cretiuulescu. Da, macar si pana mane deminéti'a.

Marióra. (A parte.) E lipsitu de minti! (Tare.) Ce-mi pasa mie!

Cretiuulescu. (Se pune pe unu scaunu.) Aici voiú sè facu radecina, pana ce nu mi-voru deslegá gâcitur'a grea, cu care m'am spartu multu capulu.

Marióra. Inse —

Cretiuulescu. Taci! Chiamá mai bine pe stapan'a ta!

Marióra. Ti-repetu, cà nu e a casa.

Cretiuulescu. Teme-te de furi'a mea si o chiamá îndata!

Marióra. E bine, dle, me ducu! (Merge ndu.) Pecatu, cà nu vine tigrulu a casa!

SCEN'A VIII.

Cretiuulescu.

(Pune peleri'a pe mésa, si bastonulu langa unu scaunu.) Ciudatu am mai patitu-o!... Óre ce sè însemneze epistól'a acést'a afurisita? Nu cumva e adi „I aprile“, diu'a nebuniloru? (Cetesce.) „Dlu meu! te provocu a curmá odata cu tóte nebuniele dtale, cà-ci me simtu ofensata pana la rerunchi. Credu, cà n'am trebuintia a subserie epistól'a, cunoscéndu bine pe aceea, care ti-o adreséza.“ (Vorbesce.) Placa! si te alege cu ce-va!

SCEN'A IX.

Aurelia, Marióra si Cretiuulescu.

Marióra. (Incetu catra Aurelia.) Nu s'a dusu nerusinatulu!

Aurelia. (A parte.) Ce obraznicu mai e! (Cu recéla catra Cret.) Domnule!

Cretiuulescu. Dómna! (A parte.) Mfi de sócre rele! femei'a acést'a mi-suce mintile, cà-ei e frumósa ca madónele lui Gian Bellini!

Aurelia. (Incetu catra Marióra.) Remani in apropiare!

Marióra. Pricepu! (Ese.)

SCEN'A X.

Aurelia si *Cretiulescu.*

Aurelia. Me miru, dle —

Cretiulescu. Mi-se pare, dna, cà eu ocupu primulu locu, fiindu vorb'a de mirare! Am primitu de la dta o epistóla, care suna intr'adeveru fórte curiosu.

Aurelia. Cu cine am onóre?

Cretiulescu. Cu Adonisu Cretiulescu, spitiu, care doresce deslucirea epistólei.

Aurelia. Apoi se scii dle, cà portarea dtale, mi-este fórte neplacuta, si nu voiu suferi petareea onórei mele, nici ca sè fiu oprita de dta a privi mai multu la ferést'a mea!

Cretiulescu. (A parte.) Si ast'a mi-a lipsitu! (Tare.) Vai Dómnne! ce trebue sè audu? Nu cumva am uitatu a lasá josu perdéu'a, si astufelu am comisu fapt'a neplacuta?

Aurelia. Hahaha! Nu e asié, ci ratecesci pré adese-ori la ferésta, tragendu si lasandu josu perdelele!

Cretiulescu. Aoleu!

Aurelia. Si mai alesu perdéu'a cea stanga.

Cretiulescu. (A parte.) Chiar dupa care mi-facu toalet'a! Cum vedu draculu nu dórme, ci me pandesce!

Aurelia. Apoi siedi câtu e diu'a la ferésta —

Cretiulescu. De siguru pentru aeru curatu.

Aurelia. Fumezi ca unu turcu si te ocupi pururea cu florile.

Cretiulescu. Vai de mine! ce sè si facu alt'a candu nu-su câtu e diu'a ocupatu? (A parte.) Femei'a acést'a de siguru nu e botezata cu ap'a tóta! (Tare.) Te asigur, dn'a mea, cà —

Aurelia. Trénca-flénca si nimic'a in sacu! Pe scurtu ti-spunu, dlu meu, cà portareea dtale e nesuferibila, si déca esti omu de omenía, atunci incéta cu nebuniele!

(Va urmá.)

Lazaru P. Petrinu.

La viór'a mea.

Candu a sortii cruda lovire
Anim'a-mi sfasie fara crutiatu,
Si alu meu sufletu plinu de sdrobire,
Far' de sperantia — e inchinatu:

Ah! atunci tu vóce zeiéscá
Unic'a limba a Iontrului meu,
Tu iubita scumpa vióra *)
Vii de me mangai cu suuetulu teu.

Tie suferintiele mele,
Tie dorerile-mi marturisescu,
Si 'n surisulu córdeloru tale
Aflu balsamulu ce-lu cautu ce-lu dorescu.

Ér candu dup' o cétia de jele
Se 'nsemnéza in anim'a mea —
Cui sè spuñu atunci cà-su ferice?
Ah! numai tie consóti'a mea!

Tu 'n dureri mi-esti mangaere,
Tu 'n ferice cu mine petreci;
Fii cu mine si dupa mórte,
Fii dar cu mine pana in veci!

C. Golembiovski.

Originea fabricarei sticlei.

Fabricarea sticlei este asiá de vechia cà nu e cu potintia a precisá epoc'a inventiunii sale. Procederile acestei fabricatiuni sunt cunoscuté din timpi imemorabili in China, Japonu si Tataria. Istoricii Chinci vorbescu de o sticlaria ce se stabilise in ea inaintea erei vulgare. Fenicienii si Egiptenii mai cu séma esecutara lucruri fórte insemnate de stiela; astufelu se esplica pentru ce Aurelianus impuse taxa pe sticl'a ce se fabricá in cuantitati mari in Egiptu pe la finea secolului alu treilea. De stiela se vorbesce in cartea lui Jobu si in Genesa. Printre poetii latini Lucretiu este celu d'intâiu care a vorbitu de stiela. Pliniu Naturalistulu atribuie inventiunea de fabricarea sticlei locuitoriloru din Sidonu, ceea ce ne duce cu mai multe secole inainte de Iesu Christu. Din scrierile stului Ieronimu, care traiá in secolulu alu 5-a, se vede cà pe timpulu seu se intrebuintiau geamuri la ferestrele caseloru. Cele antâiu sticlarii in Europa au fostu, se díce, stabilite la Venetia sub directiunea unoru lucratori arabi. Acestu genu de industria a remasu mai eslusivu concentratu in acestu orasiu timpu de aprópe 100 de ani. Stabilirea de sticlarii mari in Franci'a s'a facutu pe timpulu cruciadeloru. Cu tóte acestea sticlele de geamuri erau cunoscuté din timpulu

*) Violina.

lui Gregoriu de Tours, prin urmare in alu 6-a secolu. Acestu prelatu spune că unu hotiu, intrandu intr'o biserica din Turena si negasindu nimicu de furatu, luà geamurile.

In secolulu alu 16-a si alu 17-a se organisara in Francia sticlariae numeróse. Sub ministrulu Colbert acésta industria primò o impulsione via; acestu omu mare, care aveá o predilectiune cu totulu particulara pentru fabricarea artistica a sticlei, aduse in Francia lucratori francesi stabiliti in Venetia, si le facu incurajari spre a instalá in tíera loru industria ce o exercitau pe pamentu strainu. In secolulu alu 17-a Abraham Thévert inventà turnarea oglindeloru. Elu si formà primulu stabilimentu la Paris, dupa aceea lu-transporthà la St. Gobain aprópe de Laon. Acestea fura fundamentele manufacturei a carei producte suntu atátu de reunmite in dilele nóstre. Intrebuintarea sticlei a continuatu a se intinde in tóta Europa si in Lumea-Nóua; fabricatiunea sa s'a perfectionatu atátu de multu, in câtu productiunile sale, chiar cele mai frumóse, sunt fórté eftine.

V. C.

Femeile arabe si costumulu loru.

Costumulu unei femei arabe de clas'a de josu este mai multu simplu de câtu elegantu; elu consista intr'o *habaya*, unu felu de camasia de pândia cu maneci largi, strinsa 'n giurulu taliei printr'o franghióra ca hain'a unui capucinu.

Pe strada *habaya* este acoperita cu o manta (*haik*) care lasa sè se véda piciórele góle ornate cu inele aramite séu argintate. Cerceii loru lungi sunt aprópe ascunsi printr'unu peru bogatu impletitu in astu-felu de modu ca sè-i acopere, in timpu ce o multime de colare, de figuritie, de bumbi de coraliu séu de sticla cadu pe gátu si pe peptulu tatovatu.

Tóte aceste obiecte apartinu femeii personalmente si-i remanu, dupa termenii contractului de casatoriá, in casu de divortiu séu de parasire. Femeia araba le pune câtu se póte de desu, pentru cà placerea ce-i causéza aceste ornamente este una din rarele satisfactiuni ce i se acorda. Câte-odata ea si boesce manele si unghiile totu-de-una cu colórea portocalia disa *henne*, si i place multu parfumulu numitu *suak*. Ca si femeile maure ea încérca de a perfectoná natura inegrindu-si lungele gene cu *koheul*.

Adjarul (velulu) erá necunoscutu inainte

de timpulu lui Mahomet, gelosiei caruia i este datorita introducerea: deci pasiunea unui singuru barbatu a condamnatu pe tóte femeile mahometane a-si ascunde figur'a cu o basma in tóta viéti'a. Acésta lege a profetului este una din acele ce au contribuitu a injosí positiunea sociala la credinciosi.

Candu femeile arabe, cele june celu pucinu, potu, indepartéza acea gelosia, care nu numai cà le ascunde frumuseti'a, ci le impedece si de a respirá aerulu liberu, ast-felu in câtu se vedu adese fara velu candu nu este vre-unu Arabu prin prejuru. Candu vedu apropiandu-se vre-unulu, lasa la momentu velulu, dar candu intalnescu unu *rumi* nu mai sunt atátu de scrupulóse, ast-felu in câtu se póte desu vedé faci'a loru de straini.

Femeile arabe si maure si-acoperu figurele fiindu cà li e ordonatu; betranele gasescu *adjarul* conveniabilu fiindu cà le ascunde trasaturele, si ele tinu póte mai multu de câtu barbatii ca sè fie purtatu, facéndu din invidia ceea ce barbatii facu din neincredere. Unele femei lasa sè se véda numai unu ochiu. La apropiarea strainiloru unele din ele dau josu velulu si lasa sè se véda figurele loru cari de multe ori n'au trebuintia d'a fi ascunse; ele facu acésta cu placere, cu o privire ce pare a dice: Esti satisfacutu? Unele fete ajungéndu in pragulu casei loru, si-lasa éra-si velulu in josu spre a permite curiosiloru de a aruncá o privire a supra fetiei loru pe candu inchidu usi'a.

V. C.

C u g e t a r i.

— Nu se vindeca cine-va nici odata de unu amoru pe care lu-combate. Se vindeca inse mai totu-de-una de unu amoru carui cedéza.

— Mobilitatea femeiloru le face sè scape de multe nenorociri, dupa cum paserile nu scapa de câtu prin aripele loru.

— Desfrénàrile tineretiei sunt totu atâtea comploturi betranetiei.

— Lenea face sè avorteze mai multe talente de câtu póte nasce activitatea.

— Lectura e inutila pentru unele persóne. Ideile trecu prin creierii loru fara se lase urma.

— Nu sunt capete mai tari de câtu cele seci.

S A L O N U.

Curierulu Bucuresciloru.

Iern'a cea rigurosa, ne satisfacuta póte de victi-mile ce a facutu pana acumu, pare inca a nu voi sè ne parasésca; gerulu continua in timpulu noptiloru, cufundate mai totu-de-una intr'o intunericeime profunda, si radiele palide ale sórelui abia strebatu din candu in candu printre norii ce-lu ascundu priviriloru nóstre. Monotonía oferita de natura in timpulu iernii inca nu a disparutu definitivu, si campiele decorate de grane bine-facetóre, váile si livedile presarate cu érb'a plapanda, stau acoperite in mare parte de manti'a stralucitória a zapedii.

Tristetia ernii inca ne incongióra, si cu tóte aceste petrekerile ei, dantiurile nebune, canturile rapitóre au fugitu. ne lasandu in urm'a loru de câtu regrete amare si triste deceptiuni! Unde mai suntu in adeveru acele serate sgomotóse cu cari a sburatu carnevalulu, balurile splendide in care veseli'a pareá a domni peste toti, tineri si betrani, alaturea cu fermecátórele eroine de bulevardu?

Timpulu erá riguros, ventulu mugea cu furia, fulgii de zapada acoperiau edificiele si cáile; cu tóte acestea balurile, de si numeróse, erau pline, musicile cantau arii straine si chiamau cu puternicile loru sonuri societatea la petrekeri, distractiuni, dantiuri. Aci inimele erau deschise, fraternitatea domniá intre toti, celu putinu pentru unu momentu, si serile trecéu cu repediciunea fulgerului.

Nu amu visitatu de câtu de dóue ori aceste scóle de rele moravuri, si pare cá inca diarescu imbratsiárele ferbinti, saruturile infocate a dóue inimi palpítande, ce si-jurau, in mijloculu balului, amoru eternu, si cari, uitandu pe vecinii loru ce-i imitau, dau liberu aventu celoru mai poetice, dara adesea false, simtimente. Ici vedeai unu tineru elegantu langa o cocheta masca, alu caruia domino ascundea unu frumosu piciorusiu; din colo unu inteligentu judecatoru achitá cu calde sarutari o *nobila burgesa* de acúsárele ce-i facea unu procuroru gelosu de positiunea loru; mai departe apareau advocati, diaristi, toti distrandu-se cu *spiritualele* masci ce parasise cu o óra mai nainte magazinele de cusatoria. Nici o jena nu ai fi vediotu din partea cui-va, nimicu nu venea sè intrerupa aceste *morale* distractiuni, aceste *instructive* petrekeri; comunismulu era complectu, egalitatea domniá peste toti in aceste locale stralucitóre; bogatii in braciele celoru mai misere masci, inteligintii cari nu se temeau a si pierde prestigiulu, convorbiau, rideau, gluméu cu cele mai ignorante descendinte ale Evei. Nu poteai dice nimicu in contra acestora, cáci tí se respundea cu refrenulu obicinuitu: *Usurile balului*.

S'a dusu dara comunismulu de odata cu aceste petrekeri, la cari deliciósele tinere ocupau primulu locu, fara ca noiele pláceri ale primaverii sè le inlocuésca. Trotuarele, bulevardulu celu noroiosu, gradinile infecte, stau inca nefrecuentate de gentilii curtesani si cochetele rapitóre, éru Sioséua, Herastraulu cu tóte orgiele sale, ascépta in tacere aparatiunea unui timpu mai placutu spre a se oferi celoru avidi de nóue distractiuni.

Cu cáta impacientia ascéptámu aparitiunea frumo-

sului ceru de primavéra, inverdirea paduriloru umbróse si adierea zefriloru incantatori! Setosi de a respirá aerulu profumatu de mirositórele floricele din campuri, a gustá ap'a pura a paraelor cristaline, rechiamámu de mii de ori acele canturi melodióse ale dragalasielor pasarele, cari, sarindu prin desimea stufsielor, ne delectéza cu cerescele loru vibratiuni! Cu cáta aviditate inse ascépta nenorocitul muncitoru aceste poetice timpuri pentru cá la radiele dulci si inveselitóre ale sórelui sè-si repare fortiele sdruncinate de miseriele iernii, sanetatea abatuta de viscolile impietóse ce i-a petrunsu pana la óse.

Iern'a se duce si cu ea impreuna, cáte suveniru pierdute, cáte sperantie si ilusiuni desamagite! Altele noue voru luá locul acestora, pentru a disparé si ele in obscuritatea timpului, probandu-ne cá nimicu nu e constantu, nimicu durabilu. Da! totulu variedia aci: aspiratiunile, credintiele, pana chiar si principiile omului. Aceea ce doriámu éri, ne displáce asta-di, obiectele cari cu putinu mai nainte ne pareau incantátóre, acumu candu le avemu le respingemu. Dorintiele omului suntu nelimitate; petrekerile inocente ale parintiloru nostri s'au lapedatu, pentru ca sè imbratsiámu obiceiurile corumpátóre ale occidentului civilisatu; ne-amu desbracatu cu totulu de adeveratulu nostru caracteru, de moravurile frumóse si nobile ce distingéu pe adeveratulu romanu, pentru a ne transformá intr'o copia a civilizatiunei false a tieriloru occidentale.

Ce mai conservámu in adeveru din vechi'a splendóre si maritimia a Romanului din trecutu? Ce ne mai distinge de strainii cari au inundatu, cá unu torentu distrugetoru, orasiere, satele nóstre? Sentimentele patriotice, ambitiunea de a ne ridicá Romani'a decadiuta? Limb'a nationala? O nu! nimicu din tóte acestea; vedemu din contra fii vitrigi ai tierii secandu tóte sorgintile de avutia ale patriei loru, ingenuchindu Romani'a inaintea strainiloru ce ne insulta, si cantandu prin tóte midilócele perverse a-si ride de cele mai nobile aspiratiuni ale poporului. Toti lupta pentru putere si nimeni, séu pré putini, pentru interesulu generalu, pentru binele comunu!

Moravurile frumóse, virtutile braviloru nostri strabuni, suntu astadi privite cu indiferentia; religiunea neglesa si limb'a romana despretiuita. Cu tóte acestea ce caracteriza óre mai multu o natiune de câtu limb'a sa, datinele sale? Nimicu nu aréta mai bine generatiuni-nei viitóre viétia, cultura, spiritulu unui poporu; nimicu nu ne descrie cu o mai mare exactitate istori'a lui, de câtu moravurile, canturile si doinele ce-lu distréza in momente de durere si melancolia!

Limb'a romana e atátu de sonora, atátu de dulce si melodiósa ca si a Italiei, iubit'a nóstra sora, si aprópe ca a nefenicitei Spanii! Cu toti inse o respingemu, nimeni nu se ocupa cu interesu de ea, nu se sílesce a o reedificá pe adeverate base romanesci, formandu o gramatica seriósa; nu se mai uséza din nenorocire de câtu pré rar; e reu predata in scóle, gonita din teatru, din salónele elegante ca si din modest'a camarutia a nenorocitei ce muncesce diu'a pentru a face cochetarii séra. Trebuie sè fimu mandrii, sè saltamu de bucuria candu mai audimu limb'a nóstra, a stramosiloru nostrii in gur'a

desolatului tieranu, a pastorului ce ratecesce cu turmele sale prin văi și munti. Acestia sunt aproape singurii conservatori fideli ai frumoșei limbe romane; numai pe ei i putem ascultă intonandu în midiloculu turorur nenoricirilor și intristărilor, acele imnuri rapitoare, acele doine pline de farmecu naturalu și cari ne facu a uită totulu admirandu-le.

În cotro ne întorcem privirile, nu vedem de câtu inimi straine, aspiratiuni anti-nationale, și nimicu care sè ne arete adeveratele simțiminte romanesce; virtutea, tendințele nobile, romanismulu, sunt prezentate ca și onórea în profitulu coruptiunei straine. Mergem în teatrulu numitu nationalu, unde sperăm a vedé piese locale romanesce, opere de bune moravuri seu a audi vre-o aria care sè ne amintésca grandórea trecutulu nostru, și caderea în care ne aflăm; aci inse gasim a favóre germanismulu, opera francesă, italiana și póte mai tardiu chinesisă, dar nici odata arii nationale, canturi și melodii romanesce.

Asistam la teatrulu francesu pentru a ne instrui asupra bunului gustu, a ne edifică asupra frumosului și utilului acestui poporu admiratu de lumea întreaga, și ne apare înainte D-ra Koller seu asociatele D-sale, cu opere spirituale, dara în cea mai mare parte indecente. Aci în adeveru totulu pare a fi în armonia; sal'a e plina de unu luminatu publicu, deprinsu cu obiceiurile civilisatiunei moderne; artistii sunt *minunati* și *perfecti*, éru jocurile escentrice, sariturile gratiose ale incantătorilor dîne ce atragu admiratiunea Domnului Marsilac și a amicului D-sale Oscar, facu sè curga torente de aplause meritate alu caroru ecou resuna inca multu timp în urma prin „*Journal de Bucarest*!”

Asiá este; ne place totu ce este strainu și lapedăm chiaru inimile romanesce; nu voim a incuragiá nici o întreprindere laudabila, nici o institutiune utilă adeveratului progresu în tiér'a noastră; luptăm a trai ca straini, prin straini și numai pentru ei éri nici o data romanesce și pentru romani. Reulu provine din fals'a educatiune ce se dá fragedelor generatiuni, în sinulu familiei și în scóle; nisce parinti ce-si confiéza crescerea copiiloru lor în manile unoru individi ce nu pot luptá de câtu în contra aspiratiuniloru noastre: nisce profesori cari nu sntu animati de dorintia de a infiltra în inim'a discipoliloru lor amórea binelui pentru patri'a sa nu pot da nisce cetatiuni buni, nisce adeverati sucesori ai braviloru nostrii strabuni. Educatiunea straină înmultiesce vitiele în societate; copilulu departatu din midiloculu familiei, crescutu departe de sinulu mamei sale, si-pierde vioiucinea sa naturală, degeneréza pe nesimțite și finesce prin a se perde. Scim aceste le întielegem bine, dara mergem înainte pe pant'a falsă ce amu apucatu, pana ne vomu pomeni că nu ne mai cunoșcemu nici pe noi insiue, nici tiér'a în midiloculu careia locuim.

Parasindu acesta ordine de idei, vomu dice câte-va cuvinte în privinti'a teatrului romanescu. După multe insistențe din partea Dlui M. Pascaly, comitetulu teatralu a consimțitu în fine a-i ceda sal'a Teatrului celu Mare pentru o singura séra. Compau'i dramatică, dirígéta de distinsulu și infantigatulu nostru artistu cu concursulu graciosu alu D-loru Stefanu Velescu și Mihaileanu, a reprezentatu Duminica trecuta spiritual'a drama „*Curierulu din Lion!*”

Teatrulu erá plinu de unu publicu inteligentu și alesu, care voise sè veda inca odata pe acesta scena cele mai distinsse talente ce avem în artea dramatică, și

aplausele frenetice și repetate au venitu sè multumésca artistiloru nostrii demni de admiratiune. E multu de candu nu avusesem ocașiune a vedé pe dlu S. Velescu alaturea cu dlu M. Pascaly; doriám din inima a apare în teatrulu celu mare celu putinu odata în acestu anu, neobositulu directoru, care a ilustratu teatrulu romanu prin artea sa nepretiuă. Succesulu piesei a fostu escelente: rolurile s'au interpretatu cu mare esactitate, și accentele dorérose ale fiului condamnatu pe uedreptu, desolatiunea parintelui ce considera pe fiulu seu de omoritoru și lasiu, esecutate cu atât'a precisiune și atâtu de naturalu de catra dnii St. Velescu și M. Pascaly, au entusiasmatu publicuju care a isbucnit u mai multe rënduri în aplause imense. Acesta este aproape unic'a reprezentatiune adeveratu teatrală la care amu asistatu în acestu anu în teatrulu mare. Amu dori celu putinu ca în anulu viitoru animositățile sè dispara, și toti artistii sè-si depue talentele lor în comunu acordu pentru ridicarea teatrului nationalu, ér directiunea sè nu se mai confieze unoru individi ce nu au aptitudinea nici calitățile necesarie unui directoru.

Comedi'a farsă „*Ceru cuventulu*”, a datu nascere, după cum s'a prevediutu inca de la inceputu, unui respunsu din partea dlui Pantazi Ghica prin pies'a „*Ai cuventulu*”, care s'a jocalu Mercurea trecuta pentru a patr'a óra. În principiu desaprobăm acestă procedare din partea autorului acestei comedii, cum amu blamatu și pe ai aceleia care s'a jocalu de asociatiunea dramatică în disolutiune; nu este bine sè alunecăm pe acestă panta fatală, de a pune în scena persóne din societate, fia câtu de vitióse și aiba o conduita ori câtu de imorală. Evidentu că deca asta-di se ataca unii, voru veni mane alții mai inversiunati cu pasiunii ne invinse și nu voru esitá a petrunde în sinulu familiei, a-i rapí secretele ei pentru a le espune în faci'a publicului indulgentu; în acestu modu liniscea societății va da locu nesiguranței, delatiunea se va iucragiá și teatrulu, care a servitu în acestu casu numai de instrumentu de resbunare, se va degradá.

E dreptu că dlu Pantazi Ghica a fostu atacatu în modulu celu mai brutulu pe scen'a teatrului nationalu; autorii revistei „*Ceru cuventulu*”, cari în acestu casu au aretatu pré putinu scrupulu și grija de modulu cum si-au datu cursu imaginatiunii dloru fantastice, meritau unu respunsu; din acestu punctu de vedere erórea comisa de dlu Pantazi Ghica e mai putinu gravă, dar credem, că respunsulu celu mai logicu și elocinte aru fi fostu *tacerea*; aru fi trebuitu a se respunde injuriilor grave si lipsite de bunu simțiu prin disprețulu ce merita nisce individi cari recurgu la asemenea mijlóce, ce batjocorescu teatrulu pentru a se ridicá ei din mocirla.

În locu d'a-si pierde invetiatiunii nostrii timpululu cu asemenea piese ce nu potu escitá de câtu pasiunii, aru face mai bine, credem, ca cu totii impreuna sè se puia la lucru, sè compuna adeverate comedii, drame, cantionete spirituale și chiar mici operete, pentru a caroru esecutare amu poté ridicá talente pana acum ignorate. Sntem sațiu de piese straine și voim altele romanesce, nationale, dar nu de acelea care injosescu pe actoru și demoraliséza publiculu, ei cari sè ridice societatea din coruptiune.

Privita din altu punctu de vedere, scrierea dlui Pantazi Ghica, confine într'ins'a multe parti spirituale și ingenjóse cari au fostu cu dreptu cuventu aplaudate cu entusiasmu de publiculu inteligentu; tint'a ce se

urmărește într'însa este de a combate calea luată de autorii revistei „*Ceru cuventulu*“ și de societarii cari s'au despretuiuitu însi-si luându ingratele roluri ce li s'au datu. — Dlu Pantazi Ghica face alusiune în pies'a dloru, cu multa abilitate și finetia la vitii existente, la demoralisarea și coruptiunea ce caracterisa pe multe din cele mai înalte personaje din societatea noastră. Intrég'a comedia nu cuprinde de câtu realității, fapte petrecute în ochii cetățieniloru, întreprinderi electorale, trecute deja în domeniulu istoriei și cari nu se potu contesta de nimeni, ori câtu de mare aru fi abilitatea sa.

Revist'a „*Ai cuventulu*“ contine într'însa multe canturi și o musica care în cea mai mare parte este frumoasă și ne impune detoria a aduce omagii compositoriloru.

Aceea ce a emotionatu înse mai multu la tôte reprezentatiunile acestei piese, este joculu escelinte alu dlui Ionescu în *Patake*, alu dlui Julianu în *Paraponisitulu* și alu dnului Romanescu în *Trangavanulu*. Dlu Julianu este unu tineru care prin studiu și ocupațiuni aru poté cu siguranța să devia artistulu celu mai perfectu în genulu comediei. Imitéza cu esactitate și precisiune demna de admiratu tôte gesticulatiunile, tôte miscarile dlui Milo în *Paraponisitulu*; esprima cu dulcétia și inteligintia în modulu celu mai incantatoru simțimentele alu caroru interpretu se face și reușește a atrage totu-de-una omagie publiculu ce-lu asculta cu admiratiune. E tristu că guvernulu și barbatiu competiți neglijia asemenea calități cari într'o di aru poté face onórea teatrulu nostru.

Dnulu Romanescu, în cantionet'a „*Trangavanulu*“ a espusu cu multa succesu tipulu naturalu, inocent'a unita cu simplicitatea țieranulu nostru. În rolulu acesta dsa este admirabilu, nu i-se poté imputá nimicu în privint'a joculu și a facilitáții cu care interpreta caracterulu, originalitatea nenorocitulu muncitoru; gesturile sunt naturale și lísitate de ori-ce afectatiune. Dlu Romanescu are și voce puternica, a cantatu bine și merita aplausele ce i-s'a adresatu de catra auditorulu miscatu de abilitatea cu care imitéza semnele caracteristice ale țieranulu.

(„Telegr.“)

Remus.

Barbatulu mediculu.

De curendu mori la Paris unu americanu, dlu Johu Western, a carui aventur atingu de aprópe cestiunea femeiloru medici.

Dlu Western luase de socia, acum 6 ani, pe o juna anume Hannah Cokburn, pe a carei cunoscentia o facuse într'o circumstantia singulara. Într'o sêra cadiuse de pe trotuaru, și ea fu chiamata spre a-lu ingrigi, punendu-i singura compresele.

Inceputurile casatoriei fura fericite, dlu Western se plangea pucinu că n'are cu totulu a sa pe jun'a sa socia, careia preparatiunea pentru esamene și cursurile de la amfiteatru i luau multu timpu, dar avea pacientia, nevoindu a o face să pérda doctoratulu.

Veni 'n fine și acelu doctoratu. Dar dna Western totu nu fu mai libera. Acum trebuia să-si castige clientela, și ce clientela! La fia-care momentu veniau s'o caute. Sér'a, nóptea mai cu sêma, clopotielulu suná. Trebuia ca doctorés'a să plece.

Acésta fini prin a superá teribilu pe barbatu care pretindea că déca unu medicu este a bolnaviloru sei, o femeia trebuie să fie pucinu și a barbatulu sei, dar i se respundea, că elu poté acceptá, pe candu bolnavii nu. Ceea ce lu-vecsá și mai multu erá, că cea mai mare parte din clientii femeii sale erau barbati, și, de si s'a convenitu că bolnavii n'au secsu, i veniau adese teribile idei de gelosia.

În curendu dinsulu cadiu bolnavu de uritu și de mania. Soci'a sa lu-ingrigi. Dar, vai! ce iugrigiri! În loculu aceloru mici atentiuni, a aceloru cuvinte bune cari i-aru fi adusu bucuri'a 'n sufletu, ea i ordoná drogherii abominabile; și, fiindu că 'n cele din urma, elu, desperatu, aruncá totu pe feréstra și opriá pe femeia sa de a parasí fara permisiunea lui domiciliulu conjugalu, ea i puse camisol'a și lu-bagá într'o casa de sanetate, dicéndu că-i unu nebu nu periculosu, care voește a împedecá pe unu medicu de a-si ingrigi bolnavii.

Candu esi d'acolo, aflá că femeia sa, considerandu-se ca veduva, parasise orasiulu împreuna cu unu tineru francesu ce plecá la Paris și care o facuse să spere acolo o clientela esceptionala. Elu plecá pe urmele loru și veni să cêra politiei francese ajutoru și protectiune. Din nenorocire o femeia fugara nu se găsese lesne, și de 6 septemani dlu Western ascépta însădar rezultatulu. Dar întristarea-i minase sanetatea și dupa pucine zile si-dede sufletulu.

CE E NOU?

Calatori'a imperatulu Franciscu Iosifu la Dalmatia, și întrevederea sa cu regele Victoru Emanuilu la Venetia, au formatu în septem'an'a trecuta marele evenimentu alu diuarielor. Acuma diuariiele anuncia, că principele de coróna germanu inea va face de curendu o visita regelui Victoru Emanuilu.

Dlu Cesaru Boliacu, publica în fruntea diuariulu sei urmátóriele sire, pentru cari i multiamimu: „Ori care scóla romanésca, de macaru unde, cum și ori care societate romanésca literaria, ori ce cercu, ori ce casina romanésca, afara din statulu romanu, au dreptu să primésca gratuitu „*Trompet'a Carpatiloru*“, fara să platésca nici chiar portulu diurnalulu; o simpla cerere este destulu.“

Camera Ungariei se va disolvá spre finea lui Maiu. Alegerile nóue se voru face la inceputulu lui Augustu, și delegatiunile se voru reuní în primele zile din Septemvre.

O tragedía familiara a avutu locu la inceputulu acestei luni la Viena. Unu nefericitu de croitoriu, Ionu Pokorny, în absintia sociei sale, si-a spendiuratu toti cinci copiii, apoi pe sine. Celu mai mare a fostu de optu ani, celu mai micu de optu luni. Nefericit'a femeia într'aceste sosindu a casa, cu ajutoriulu unui vecinu taia iute funiile, inse numai baiatulu celu mai mare se potú mantui, ceialalti morira toti, dimpreuna cu parintele loru. Motivulu acestei fapte grozave a fostu saracia ne mai suportabila.

La Aradu s'a intemplat unu casu comicu. Cumnatulu vice-comitelui comitatensu, Lipert din Pecica-romana, siedea în o ospetaria. Ospetariulu gandindu, că acest'a e Dobos, a datu de scire la politia. Acést'a a vinitu și a condusu óspele la politia, unde apoi s'a deslucitu incurcatur'a neplacuta.

Mamaliga. Nisce noue esperientie facute la facultatea de medicina, dice „le Danube“ din Viena, au doveditu că mamalig'a de porumbu, de buna calitate, facuta terciu cu lapte, este celu mai bunu remediu in contra ftisiei pulmonare, si deca bolnavulu nu este ajunsu in ultimulu gradu, lu-póte vindicá definitivu.

Unu caletoru pedestru estraordinaru. Intre comitele Esterházy si locotenintele Richof din Viena, de o parte, si dlu Soleillet, esploratorulu Saharei, de alta, s'a facutu urmatória prinsóre: Celu din urma s'a angagiatu a percurá distanti'a dintre Paris si Viena in 15 zile. Va plecá din Paris la 15 Sept. viitoru. Dlu Soleillet dice ca póte luá pe fia-care di 80 chilometre; in Africa a percursu intr'o di 120 chilometre.

La imormentarea lui Edgart Quinet a asistatu peste 100,000 ómeni. Acésta ceremonia funebra a avutu aspectulu unei imposable si liniscite manifestári republicane.

Bateriele de pe cóstele litoralului germanu voru fi armate in curendu cu tunuri de mare calibru si de unu nou modelu, fabricate de Krupp. Usin'a de la Essen a datu deja 47 asemeni guri de focu, cari se voru incercá la Dumen de o comisiune de oficiari de artileria. Greutatea proiectilei este de 480 livre si a incarcaturei de ierba de 85—90 livre. Fia-care implutura costa aprópe 400 lei noi.

Unu saténu din Ilfov audise si dinsulu, că in Bucuresci e trangavanu, care gonesce si dá inlaturi tóte carele satesci si calescele boieresci, dar numai saniele nu, că-ci trangavanulu inghiatia candu e geru. Mergédu cu lemne in Bucuresci, saténulu trecu pe lini'a tramvaiului de pe la sant'a Vineri, si audi in urma-i unu fieru ca de gardistu. — „Abate, mei tierane, i di-se visitiulu jidanu de la tranvais, abate că-ci ti-restornu carulu cu boi cu totu.“ — „De mai. Neamtiule, dar nu n'oiu fi tu cu trangavanulu, respunse tieranulu, mandandu-si boii cu graba.“ Visitiulu Evreu mana rappede inainte si lovesce carulu saténului. Atunci gémurile trangavanului se spargu, elu sare din sine, ér conductorulu sare pe saténu, i iea boii de funia si i secestréza carulu cu povara cu totu, in faci'a santei Vineri. Saténulu ingrozitu si-iea caciul'a din capu si se róga: „Maica Vineri, mare esti in minuni, dara uite că se face mai mare minune si cu trangavanulu asta, care singuru si-spargé gémurile si-apoi mi-iea juncanii mei ca se se despagubésca. Trasnesce-lu maica Vineri.“ In adeveru că trasnetulu cadíu pe trangavane, că-ci nu rrecurá câte-va zile si zapad'a acoperi liniiele, gerulu te inghiatia si trangavanele amortira, lasandu saniele satesci si pe cele boieresci se circule in voia, in susu si in josu.

Dobosiu, carele in scurtu timpu a devenitu asiá hotiu renumitu, nu e prinsu, precum amu anunciatu si dupa alte diuarie, din contra elu cu ortacii sei au facutu jefuiri nóue, fugiti din Biharia de fric'a statariului, in comitatulu Timisiórei. De asta-data inse mai că o patira. Pandurii i persecutara pana la Lipova, si prinsera pe unulu din cei trei hoti, acest'a e Ioanu Blaga Onélca din comun'a Cinteiu in comitatulu Aradu. Dobosiu si celalaltu scapá, si jefuira inca in nóptea aceea pe unu morariu. Onélca (caruia ungurii i-au datu numele „nyalka“, din care apoi poporulu romanu a facutu „Onélca“,) acuma se afla in temniti'a din Timisióra, — dar nu vré se recunósca si se marturisésca nimica.

Societati si institute.

× **Societatea Transilvania** din Bucuresci a tje-nutu adunarea sa la 8 si 19 dec. c. v. Siedinti'a s'a deschisu sub presiedinti'a dlui Alesandru Lupascu, vice-presiedinte, care a anunciatu adunării cu dorere, că presiedintele societátii, dlu A. Papiu Ilarianu, lovitu d'o grea si nenorocita bóla, se afla in cautarea unui institutu de sanetate, la Viena, si că — conformu sciriloru primite de acolo — sanetatea dsale se afla totu in starea unde pana acum n'avemu a ne bucurá. Fondulu Societátii se urca la 122,259 lei 72 bani. Societatea existe de 7 ani. In cei d'antáiu patru ani ea a datu natiunii: unu doctoru in litere, unu ingeniariu si unu doctoru in medicina. — Ea intretine acuma alti 5 studinti: unulu pentru ingineri'a de mine, unulu pentru ingineri'a de poduri si siosele, doi pentru ingineri'a mecanica si unulu la facultatea de medicina. In fine se alese comisiunea verificatória. In siedinti'a de la 19 decemvre comisiunea verificatória a raportatu, affandu socotelile in ordine. Apoi se alese comitetulu: Presiedinte: A. Tr. Laurianu, vice-presiedinti: A. Lupascu, A. Arion, cassariu A. Lupascu. Membrii: P. Cernatescu, G. Missailu, C. Porumbaru, D. Alessiu, I. R. Borosiu, N. Manolescu, I. P. Rasnovanu, P. Popescu, M. Strajanu. Secretarii: G. Orasianu, G. Comsa. Dlu Chitiu se proclama presiedinte de onóre alu Societátii. Studintelui rigorosantu de drepturi in Viena, G. Toma, se votéza unu ajutoriu de 550 lei. Dómn'a generalu Adrianu se proclama membra. Dupa aceste adunarea se incheia.

O reuniune nóua. Consistoriulu aradanu a aprobatu statutele reuniunii generale a invetiatoriloru din dieces'a Aradului. In urmarea acesteia, presiedintele reuniunii, dlu V. Babesiu, a convocatu adunarea generala de constituire pe joi dupa Pasci la Aradu. Dorimu succesu bunu acestei reuniuni!

Literatura.

× **Dlu dr I. A. Lapedatu** a incetatu a face parte din redactiunea diuariului din Brasiovu „Orientulu Latinu.“

× **Revista Junimii,** de la 15 martie, contine: Gáscele, fabula de A. Donici, (Acésta fabula escelenta o producemu in nr. presinte. Red.); Martisioru poesía, de G. P. Parvulescu; Numele ei, poesía, de D. G. Ionescu; Dóue victime, de G. P. Parvulescu; Sonet, de Gr. Andronescu; Glaricia, poesía, de P. Scortianu; Rose albe si rosie, de D. G. Ionescu; Unu respunsu, poesía, de Gr. Andronescu; Sorella, poesía, de G. P. Parvulescu; Stánca Mor-Tatului, de Gr. Andronescu; Câte-va rôn-duri: teatrulu si duelulu, de D. G. Ionescu.

T e a t r u.

Teatru romanu in Lugosiu. Reuniunea romana de cantári din Lugosiu, in sér'a de 28 martiu a representatu éra-si dóue piese: „Prinsonierulu“, comedia intr'unu actu de Kotzebue, tradusa in romanía de M. P. si „Farmeculu Amorului“, opereta comica intr'unu actu, de A. Müller, testulu tradusu de P. G. In pies'a prima au jocatu cu bravura dsiórele: C. Stolojanu si C. Radulescu si dnii: V. Tomiciu, P. Grozescu, A. Tuculia si A. Pesteanu. In opereta au escelatu domnisiórele: Iuliana

Pesteanu, C. Stolojanu, C. Radulescu si dnii Iuliu Panoiou si Coriolanu Brediceanu.

✶ **Teatrulu junimii in Bucuresci.** Joi la 20 Mart. se represintă, „Consciinti'a“, drama in două acte. „Oda la Elisa“, comedia intr'unu actu. „Doi ochi“, romantia de dlu Ventura, cantata de dr'a Asenescu. „Dulce Bucovina“, romantia cantata de dlu Proto.

M u s i c a.

✶ **Dlu Mihaiu Serbanu,** canonicu in Gherla, publica invitare de prenummeratiune la opulu seu musicalu: „Cantările la ingropatiune“, compuse in trei voci barbatiesci. Pretiulu pentru biserici, preoti, cantori si invetiatori 2 fl., pentru altii 4 fl.

P i c t u r a.

✶ **Dlu Nicolae Popescu,** genialulu nostru pictoru, a petrecutu mai intregu anulu 1874 in Tergulu-Jiului in Romania, ocupatu cu zugravirea bisericei noúe din acea capitala a districtulu Gorgiu. Dlu Popescu si-a terminatu lucrarea spre multiamirea toturora, in câtu fruntasii orasiului s'au simtitu indatorati a-si exprima admiratiunea prin o adresa.

Industria si comerciu.

Unu concursu de computori tipografia avutu locu la Washington, in atelierulu unui diaru. Celu d'antâiu premiú, care consista unu vingalacu de aur, a fostu câstigatu de unu computoru care a culesu 10,158 litere in trei ore, fara nici o gresiela; alu doile premiú, care consista intr'unu vingalacu de argintu, fu acordatu unui tineru computoru francesu, care a culesu in acela-si intervalu 9996 litere, asemenea fara nici o gresiela.

„**Albina**“, institutulu de creditu si economii in Sibiiu, a tienutu a două adunare generala a sa la 30 martiu. — Profitulu curatu alu anului trecutú a fostu 31,027 fl. 23 cr. Alu doile cuponu alu institutulu de la 1 iuliu 1875 se va rescumperá cu 8 fl. Totu-odata institutulu a impartitu 801 fl. 36 cr. pentru urmatóriele scopuri: Asociatiunii din Aradu 100 fl., reuniunii femeiloru romane din Brasiovu 50 fl., reuniunii femeiloru romane din Mediasiu 50 fl., reuniuniloru de invetiatoriu din Ungaria si Banatu 200 fl., alumneului Nicolau Zsiga din Oradea-mare 50 fl., pentru invetiaceii la meserii din Oravitia si tienutu 50 fl., reuniuniloru sodaliloru romani din Sibiiu, Brasiovu si Clusiu 150 fl., scólei gr. c. din Sibiiu 50 fl., scólei gr. or. din Sibiiu 50 fl., Spitalulu civilu Franciscu Iosifanu din Sibiiu 50 fl.

T r i b u n a l e.

Dlu Nicolau Philimonu si-a redeschisu cancelari'a advocatuala in Aradu, piati'a Tókoly nr. 5, langa nou'a scóla romana.

O naivitate care prinse locu. Domnulu X. imprumutase dlui Y. o suma de bani, si fiindu cá acesta refusá de a-i inapoia, i facu procesu la tribunalulu de

Iasi. In diu'a terminulu, avocatulu debitorulu citi inaintea magistratiloru o multime de articule de prin legile francese si conchise, cá clientele seu nu trebuie se platésca nimicu. Presiedintele, intornandu-se apoi ca tra creditore, lu-intrebá ce are de disu. „Ce se amu de disu, respuse acest'a cu naivitate, eu candu am imprumutatu dlui Y. banii, i-amu datu romanesc, si vedu cá dlui acum voiesce a mi-i plati frantusesce. Eu lu-rogu se mi-i de totu romanesc cum i-a luatú. Tribunalulu a condamnatu pe dlu Y. se platésca.

Suvenirea mortiloru.

Petru Trutia, parocu gr. or. in Cricáu, comitatulu Alba-de-josu in Transilvania, a moritu la 30 martiu, in etate de 67 ani.

Sidonia Lazaru n. Pesteanu, soci'a dlui Constantinu Lazaru, pretorulu cerculu Muresiu in Carasiu, a repausatu la 21 martiu, in etate de 21 ani si in alu cincele alu fericitei casatorii.

Mis Hunt †. Sciri telegrafice din New-York anuncia mai multoru diare europene, cá Miss Hunt, un'a din cele mai ardiétore promotóre ale emancipării femeiloru din Statele-Unite, a incetatu din viétia. Miss Hunt, dice „le Siècle“, esersá profesiunea de medicu in New-York, unde se bucurá, d'o mare reputatiune, ca fórté abile, si avea o clientela numerósa. Ea lasá o avere fórté insemnata, pentru care platiá multe si urcate imposité.

Post'a Redactiunii.

Abataia. Colectiunea aceea de cantece nu se afla la noi, nici nu ne recomandamú a o procurá. Florinulu tramisu s'a in-scrisu in pretiulu foi, deci mai ai se tramiti 4 fl.

Doi martiri. Lasa scrie altii novele, cari au vocatiune pentru acestu genu; ér dta indestulesce-te a traduce cate una din autorii straini mai renumiti, Astu-felu ni vei face mai mare serviciu, mai alesu déca nu vei intrebuintá asiá multe cuvinte latinesci.

Versurile: „Somesiana, — Visulu Orfanulu, — Man'a si fét'a, — Mihaiu Eroulu dupa lupt'a de la Calugareni, — M'a nascutu mam'a romana, — Nu me uitá, — Romanulu bravu si patri'a, — sunt fórté rele.

O comedianta. E buna, inse nu e acomodata pentru fói'a nóstra, fiindu pré frivola.

Léctulu celu mai bunu pentru omulu betivu. Paguba de timpulu perdutu de dta si de noi!

Calbavu. Chiuiturele populare nu-su de tréba. Nu este in ele nici o idea frumósa. De aceste nu mai ceremú.

Cerora. Doinele nu-su vrednice de publicitate. nici povestea „smeulu si tiganulu.“ Cealalta — dóra.

Plescutia. Povestea e rea, cealalta o secatura. Dar scri-sórea? Ai mila de noi!

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1875. Calea tieerei nr. 39.